

2. Melnyk M. Spatial policy of regional metropolis development in Ukraine: conceptual principles of formation / Melnyk M., Synyutka O., Kushniretska O. // Economic Annals-XXI (Економічний часописXXI), issue: 2016. – №159(5-6). – P. 43-47.

Ткачов М.М.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри організації
виробництва і управління персоналом,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РАНЖУВАННЯ ПРИЧИН ГАЛЬМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ

Було обстежено 20 найбільш інноваційно активних підприємств, по результатам чого отримані дані, які після нескладної статистичної обробки представлено в табл.1.

Таблиця 1

Ранжування причин гальмування технологічного розвитку

№ пп	Причини гальмування технологічного розвитку, які визначені підприємствами	Сума оцінок	Ранг причини
2	Цільове призначення винаходу (вузька сфера застосування, відсутність сфери використання)	48	1
3	Високий рівень перспективності технології (ще немає умов для її практичного використання)	78	2
8	Низький рівень потенційного економічного ефекту технології	82	3
6	Моральний знос об'єкту для застосування технології (об'єкт знято з виробництва)	116	4
15	Відсутність належної дослідно-експериментальної бази	118	5
10	Слабкі матеріальні і моральні стимули для розробника	160	6
19	Надмірна завантаженість дослідників рутинною роботою	162	7
7	Невідповідність змісту інтелектуальної технології профілю діяльності підприємства	167	8
14	Поява на ринку конкурентної альтернативи	185	9
18	Відсутність можливостей апробації технології	193	10
12	Відсутність служби по комерціалізації	224	11
13	Низький винахідницький рівень розробки	251	12
20	Інші причини	257	13
4	Незадовільна маркетингова проробка ринку	264	14
1	Низький рівень розвитку технологічного ринку	286	15
11	Відсутність належної технічної документації	297	16
5	Продукція підприємства відноситься до низького технологічного укладу	317	17
16	Низький професійний рівень дослідників	317	18
17	Низький рівень винахідницької активності	330	19
9	Недостатнє інформаційне забезпечення	340	20

Аналіз даних табл.1 дозволяє зробити наступні узагальнення та висновки. Процеси оперативної комерціалізації (трансферу, самостійному або сумісному використанню) інтелектуально-інноваційних технологій [2] на машинобудівних підприємствах, насамперед, стримують наступні проблеми:

- ✓ цільове призначення технології (вузька сфера її застосування, відсутність явно визначеної сфери використання). Наявність цієї проблеми зумовлена самою специфікою технологічного продукту, його цільовим призначенням для вирішення досить вузької конкретної задачі. На наш погляд, ця проблема вирішується з використанням ринкових механізмів просування та стимулювання процесів збуту технологічного продукту. Мабуть, ця робота на підприємствах або практично зовсім не ведеться, або ведеться на недостатньому рівні, дослідники орієнтуються в основному на науково-технологічні потреби власного підприємства;

- ✓ високий рівень перспективності технології (ще немає умов для її практичного використання) – проблема тісно пов'язана з першою. На багатьох вітчизняних підприємствах невисокий рівень ринкових досліджень намагаються компенсувати дещо завищеною оцінкою значущості та перспективності технологічного продукту, якому на сьогодні не ще не знайдена сфера практичного застосування;

- ✓ низький рівень потенційного економічного ефекту технології – проблема також в більшості випадків носить суб'єктивний характер. Такий висновок, на нашу думку, пов'язаний, по перше, з надзвичайно низьким рівнем фінансування процесів розробки та впровадження науково-технічних робіт; по-друге, з недоліками науково-методичної бази щодо вартісної оцінки розробки та споживання інтелектуально-інноваційних технологій, яка нагально потребує свого розвитку та вдосконалення;

- ✓ моральний знос об'єкту для застосування технології (об'єкт знято з виробництва) – надзвичайно важлива проблема, наявність якої зводить нанівець всі зусилля дослідників в зв'язку з зникненням об'єкту, для якого дана технологія розроблялася. З цією проблемою тісно пов'язана інша, також досить рейтингова (9 місце) проблема – поява на ринку конкурентної альтернативи. Наявність такого роду проблем на українських промислових підприємствах, на наш погляд, об'єктивно підтверджує недоліки в організації і проведенні науково-технічних робіт: низький рівень фінансування; довготривалий період часу від ідеї до втілення (втілювати вже немає в що), який в умовах нестабільності і кризи стає ще довшим; відсутність впевненості дослідників в результативному завершенні їх досліджень (повна відсутність або занадто слабкі стимули до творчого пориву, наукового ентузіазму, самопожертви науковця задля кінцевого результату дослідження);

- ✓ відсутність належної дослідно-експериментальної бази – масова біда вітчизняної промисловості. У багатьох випадках творчі здобутки наших дослідників експериментально перевіряються з використанням надзвичайно примітивних пристроїв та обладнання, яке в більшості випадків створюють самі

дослідники (так званий гаражний метод експерименту). Наявність цієї проблеми робить неможливим практичне здійснення одного з найбільш важливих початкових етапів впровадження технологічного продукту – апробація інтелектуальної технології, первісне проведення якої найбільш доцільно здійснювати ще в умовах розробника. Боротися з зменшенням впливу цієї проблеми надзвичайно складно і в найближчому майбутньому вона навряд чи буде вирішена;

✓ слабкі матеріальні та моральні стимули для розробника – також загальна проблема, яка носить об'єктивний характер. З нею тісно пов'язана наступна досить близька по рейтингу проблема – надмірна завантаженість дослідників рутинною роботою. Ці проблеми своїми коренями йдуть ще з радянських часів, коли праця дослідника, творчого працівника оплачувалася дуже низько, результати його досліджень, як правило, привласнювала собі держава, стимулюючи дослідника в більшій мірі морально (подяки, почесні грамоти, книги пошани, цінні подарунки до визначних дат та ін.). При цьому вважалося, що дослідника в любий час можна використати на інших зовсім непрофільних роботах (допомога сільському господарству, прибирання та благоустрій територій підприємства та району, виконання робіт по завданням місцевим органів і т.п.). Відзначимо, що і сьогодні на таких машинобудівних підприємства такого виду практика має місце бути;

✓ невідповідність змісту інтелектуальної технології профілю діяльності підприємства – це проблема, яка створює певні перешкоди в творчому розвитку дослідника, його бажанні проявити себе і свої знання в інших напрямках, які не в повній мірі відповідають профілю діяльності підприємства. Складність цієї проблеми зумовлена мізерними обсягами фінансування фундаментальних та прикладних досліджень з боку держави (а такі дослідження повинні фінансуватися державою), тому дослідники в основному орієнтуються на власні кошти підприємства, яке також не зацікавлене фінансувати проведення наукових досліджень поза сферою своїх бізнес інтересів.

Література

1. Ткачев М. М. Дослідження причин гальмування інтелектуально-інноваційного розвитку економіки України / О.П.Косенко, М.М.Ткачов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в сучасній науці» (Київ, 6 липня 2015 р.).- К.: Центр наукових публікацій, 2015.- Ч.1.- С.39-44.
2. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. / А.О.Старостіна, Н.П.Гончарова, Є.В.Крикавський та ін.; за ред. А.О.Старостіної. – К.: Знання, 2009. – 1070 с.
3. Косенко О.П. Комерціалізація інтелектуально-інноваційних технологій : монографія / О. П. Косенко. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – 599 с.
4. Гладенко И.В. Мониторинг производственно-коммерческой деятельности промышленного предприятия / И.В.Гладенко, П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянский, Т.А.Кобелева // Вісник НТУ «Харківський політехнічний

- інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва. – 2009. – № 36-1. – С. 12-22.
5. Косенко О.П. Економічна сутність та методичні основи визначення рівня потенціалу виробничої системи / О. П.Косенко, А.І.Яковлев // Маркетинг і менеджмент інновацій. – Суми : ТОВ «ВТД «Університетська книга», 2011. – № 2. – С. 172–179.
 6. Косенко А.П. Экономическая оценка инновационного потенциала / А.П.Косенко, Д.Коциски, О.И.Маслак, П.Г.Перерва, Д.Сакай.- Монография / Под ред. проф. Перервы П.Г. и проф. Д.Коциски – Харьков-Мишкольц : НТУ „ХПИ”, Мишкольц.техн.ун-т, 2009. – 170 с
 7. Перерва П.Г. Збалансована система показників в інноваційно- інвестиційній політиці промислового підприємства / П.Г.Перерва, Т.О.Кобелева, Н.П.Ткачова // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2015. – № 60 (1169). – С. 50-54. – 52 с.

Турбіна О.І.,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри екологічного менеджменту,
Донецький державний університет управління

СТАЛИЙ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Сучасні форми господарювання економічних систем характеризуються надмірністю використання природно ресурсного потенціалу, а також значними негативними наслідками для навколишнього природного середовища. Зростання рівня багатокладності економічної системи країни підвищує вимоги до оцінки та аналізу еколого-економічних процесів, внаслідок чого виникає необхідність розробки та удосконалення відповідних показників та моделей для обґрунтування екологічно сталого стратегічного розвитку країни.

Серед усіх галузей економіки підприємства енергетичної галузі України виступають доволі негативним важелем впливу на навколишнє середовище. Своєю виробничою діяльністю вони погіршують стан екології, який супроводжується забрудненням довкілля шкідливими викидами.

Питання, пов'язані з глобальними проблемами людства, тематикою сталого розвитку та раціонального використання природних ресурсів, досліджували закордонні та вітчизняні вчені, такі як В. Леонтьєв, М. Кастельз, Б. Баді, О. Тоффлер, Д. Медоуз, Дж. Форестер, М. Максимова, І. Фролов та ін. Значний теоретичний доробок до вивчення проблем сталого розвитку здійснили